

Bocholtse logopediste Katrien (26) gespecialiseerd in transgenders

Logopediste Katrien Eerdeken helpt transgenders met behulp van stemtherapie met het vervrouwelijken van hun stem. Foto DIRK KERSTENS

“Stem vrouwelijker doen klinken”

BOCHOLT - Van een lage mannenstem naar een hogere, vrouwelijke stem: dat is het doel van de stemtherapie die de Bocholtse logopediste Katrien Eerdeken (26) aan transgenders geeft. Als één van de weinige logopedisten in ons land, is ze gespecialiseerd in het vervrouwelijken van de stem van transgenders. “Een mannenstem wordt niet vrouwelijker door hormonen”, zegt Katrien. “Intensieve logopedie helpt wel.”

Hanne DE BELIE

Maandag 6 maart is het Dag van de Logopedie. Dit jaar gaat de aandacht speciaal uit naar spraakontwikkeling bij peuters tot 4 jaar. Al heeft de Bocholtse logopediste Katrien Eerdeken (26), die de liefde naar Antwerpen gevolgd is, een heel andere specialisatie: het vervrouwelijken van de stem van transgenders. “Tijdens mijn specialisatie in de stem, heb ik een dag les gehad over de stem bij transgenders”, vertelt Katrien. “Dat vond ik zo interessant dat ik er mij in wilde verdiepen. Dat heb ik gedaan, door zelfstudie en een

extra opleiding in Londen.”

Fulltime vrouw

Sinds een jaar werkt ze in de 2Pass Clinic in Antwerpen, die gespecialiseerd is in de transformatie van transgenders - van plastische chirurgie tot ontharing en verandering van de stem. “Een transgender is een man die ontdekt dat hij in het verkeerde lichaam geboren is. Hij wil liever een vrouw zijn”, legt de logopediste uit. “Sommigen van hen blijven in een tussenstadium. De populatie met wie ik werk, wil fulltime vrouw zijn. De

meesten van hen hebben een geslachtsoperatie ondergaan, een gezichtsoperatie, een hormonenbehandeling en willen hun stem laten veranderen. De stem is mijn taak. Een vrouw die man wordt, neemt mannelijke hormonen. Door die hormonen worden de stembanden dikker, waardoor de toonhoogte van de stem daalt. Zij hebben amper logopedie nodig. Maar vrouwelijke hormonen zijn niet sterk genoeg om de stembanden te verdunnen. Vandaar dat mannen die vrouw worden, logopedie nodig hebben om de stem te vervrouwelijken. Ook een operatie aan de stembanden is mogelijk. Maar bij een operatie waarbij de twee kaakbeenderen aan elkaar genaaid worden is zingen niet meer mogelijk. Als de stembanden met de laser verdund worden, is dan weer een hele lange herstelperiode nodig. Vandaar

kiezen de meeste patiënten puur voor stemtherapie.”

Bastoon

Eerdeken start haar therapie met een stemonderzoek. “Ik meet in eerste instantie de toonhoogte van de stem”, zegt ze. “De toonhoogte van een man ligt rond 120 hertz, bij een vrouw is dat 220 hertz. Of een stem mannelijk of vrouwelijk klinkt, is afhankelijk van de toonhoogte, de resonantie, de intonatie en de articulatie. De resonantie is het meertillen van de holtes in het lichaam. Een man spreekt erg vanuit de borst. Een vrouw spreekt meer vanuit de neus, waardoor er

minder een bastoon is. Die borstresonantie proberen we meer naar het hoofd te projecteren. Naar de neus, of eerder de holte achter de neus, want het is natuurlijk niet de bedoeling dat ze als Philippe Geubels gaan klinken.” (lacht)

App

Ook aan de intonatie en de articulatie moet gewerkt worden. “Een man spreekt meestal monotoon, een vrouw met meer fluctuaties”, zegt Katrien. “Vrouwen articuleren met hun lip en tong. Ook dat leer ik aan, aan de hand van oefeningen. Tijdens mijn opleiding heb ik zelf ook een app ontwikkeld om die oefeningen thuis te doen. Zo kunnen onze buitenlandse patiënten, die een maand naar hier komen voor hun transformatie, daarna stemtherapie blijven volgen via de app. Ook patiënten die wat verder wonen, zoals de Limburgers, kunnen via de app oefenen. Zo nemen ze mij mee naar huis.” (lacht)

→ Transgender Jolanda (57) volgt stemtherapie

“Hoger leren spreken”

ANTWERPEN - Jolanda Claeys (57), geboren als Johan, volgt stemtherapie bij logopediste Katrien Eerdeken. “Ik heb intussen zes sessies gehad en mijn stem is al enkele decibels hoger geworden”, vertelt ze. “Dat is bemoedigend.”

“Ik denk er al twintig jaar aan om vrouw te worden, maar door mijn familiale omstandigheden en werksituatie, heb ik het altijd uitgesteld”, vertelt Jolanda. “In een vorig leven was ik gehuwd en had ik een restaurant. Nu ben ik vrij. Ik heb twee ingrepen ondergaan:

een gezichtsoperatie en nieuwe tandjes. Voor een geslachtsoperatie heb ik niet gekozen. Voor mij is het vrouwelijk uitzicht en de hormoontherapie voldoende. En nu is mijn stem aan de beurt: het is de bedoeling dat ik een stukje hoger ga praten. Veel transgenders hebben het probleem dat ze er vrouwelijk uitzien, maar eenmaal ze hun mond open doen, klinken ze heel mannelijk. Ze hebben mij afgeraden om een stembandoperatie te doen. Ik heb een paar vriendinnetjes die problemen hebben. Het risico is te groot. Vandaar dat ik voor

logopedie gekozen heb. Samen met Katrien doe ik oefeningen: ze neemt woorden op en meet de frequentie. Via bepaalde technieken leert ze mij mijn stem anders te gebruiken. Ze geeft tips over de vrouwelijkheid en mannelijkheid van een stem en de manier van ademen. Een vrouw spreekt ook vaker al lachend. Ik moet iedere week langsgaan voor een sessie en thuis veel oefenen. Maar het is veelbelovend: na zes sessies hoor je al een verschil.” (hdb)

Vervrouwelijking

De evolutie naar een vrouwelijke stem gebeurt niet van vandaag op morgen. “Transgenders zijn mijn meest gemotiveerde patiënten, die heel strikt de regels opvolgen”, zegt Katrien. “In een half jaar kunnen ze al hele mooie klanken bereiken. Bij anderen duurt het een jaar of anderhalf jaar voor er resultaat is. Er is natuurlijk ook een emotionele component. Stress en spanning slaan op de stem. Daarom moeten we eerst op ontspanning werken. Pas daarna kunnen we overgaan tot de vervrouwelijking van de stem. Toch zullen ze van logopedie nooit een echte vrouwenstem krijgen. Al zullen ze natuurlijk wel een pak vrouwelijker klinken.”

→ Bekijk de videoreportage op hbtv.be